

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Досліджено основні підходи до визначення поняття «інвестиційний потенціал регіону» та особливості його формування. Охарактеризовано інвестиційний потенціал Волинської області. Розроблено фактори інвестиційної привабливості регіону та заходи щодо покращення інвестиційної привабливості області.

Постановка наукової проблеми та її значення. Нестабільні та кризові явища в економіці України та її регіонів змушують шукати нові ресурси задля забезпечення стабільного інвестиційного розвитку. Головні зусилля держави мають спрямовуватися на створення необхідних умов для того, щоб всі регіони власними силами могли запроваджувати більшість необхідних структурних змін для підвищення власної інвестиційної привабливості.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Як економічну категорію інвестиційний потенціал вчені почали досліджувати у 70-х рр. ХХ ст. При цьому інвестиційний потенціал насамперед ототожнювався з ресурсами, що дозволило виділити основний його елемент – інвестиційні ресурси. А. Алчіан визначає, що інвестиційний потенціал – це впорядкована маса фінансових, технічних і трудових ресурсів, які спрямовуються в економіку і забезпечують розширення її можливості вирішувати проблеми соціального розвитку [2]. У другій половині 80-х рр. під інвестиційним потенціалом стали розуміти не лише обсяг ресурсів (і їх нагромадження), але й здатність економічної системи і її окремих суб'єктів освоїти ці ресурси.

Заслуговує на увагу позиція російського дослідника В. Бочарова, який трактує сутність інвестиційного потенціалу з загальноекономічної точки зору як реальну пропозицію інвестиційних ресурсів (капіталу), опосередковану конкретним (або потенційним) попитом. Йдеться про здійснення інвестиційної діяльності в ринкових умовах, де на інвестиційному ринку відбувається взаємодія його елементів – інвестиційного попиту та пропозиції [5].

Вітчизняний дослідник Л. Беззубко розглядає інвестиційний потенціал як кількісний показник, що враховує основні макроекономічні характеристики, насиченість території факторами виробництва (природними ресурсами, робочою силою, основними засобами, інфраструктурою і т.д.), споживчий попит населення та інші показники.

На мезо- та макрорівні К. Покатаєва розглядає інвестиційний потенціал, як комплексну характеристику сукупної здатності економіки регіону або держави щодо здійснення інвестиційної діяльності у всіх сферах, яка охоплює не тільки наявний інвестиційний капітал, але й сукупність об'єктивних передумов

для інвестування, тобто самовизначається рівнем розвитку та ефективності часткових потенціалів. До таких часткових потенціалів відносять: економічний, фінансовий, виробничий, ресурсно-сировинний, інноваційний, трудовий, інституціональний, інфраструктурний, соціальний потенціали регіону, держави [8].

На сьогодні, поняттю «інвестиційний потенціал регіону» приділено багато уваги вчених та науковців, а саме: А.Ю. Жулавського, І.А. Бланка, Я.В. Говоруна, В.Р. Ткачука, О.Ф. Балацького, С.В. Зенченко, М.А. Шемьоткіної, К.П. Покатаєвої, С.А. Сафіулліна, П.І. Мірошніченко, А.О. Єпіфанова та ін. Існує багато тлумачень даного терміну, усі основні підходи до визначення категорії «інвестиційний потенціал регіону» сформовані А.Ю. Жулавським, який розуміє під ним складну, динамічну категорію, що відображає наявні ресурси, залучені у господарську діяльність території та варіанти їх використання. Інвестиційний потенціал виступає засобом мобілізації усіх можливих джерел, що визначають здатність регіону формувати, оптимально розміщувати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси території [4].

Мета дослідження – проаналізувати інвестиційний потенціал Волинської області та розробити на цій основі рекомендації щодо його ефективного використання. У процесі дослідження розв’язувалися такі **завдання**:

- дослідити фактори інвестиційного потенціалу;
- охарактеризувати інвестиційний потенціал Волинської області;
- розробити рекомендації щодо більш ефективного використання трудового потенціалу області.

Матеріали та методи. Були використані матеріали Волинського обласного управління статистики. Під час проведення дослідження використовувалися загальнонауковий, статистичний, порівняльно-географічний та інші методи.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Волинська область – це аграрно-індустріальний регіон України з великими потенційними можливостями для розвитку транспортної, енергетичної індустрії, високотехнологічної промисловості, механізованого сільського господарства, рекреаційного господарства. Готовність регіону до співпраці з міжнародним бізнесом підтверджується значним рівнем розвитку зовнішніх економічних зв’язків, зовнішньоторговельною активністю на світових ринках та високим рейтингом конкурентоспроможності економіки, визначеними міжнародними та вітчизняними організаціями, високою діловою репутацією волинських підприємств.

У науковій літературі виділяють низку факторів, які сприяють залученню інвестицій у регіон. Всі ці фактори можна об’єднати у дві групи: природні і со-

ціально-економічні фактори. До природних факторів відносять: природні ресурси, географічне розташування. До соціально-економічних факторів відносять: трудові ресурси, інфраструктура, інноваційний потенціал, споживчий сегмент, бізнес-сегмент (рис.1).

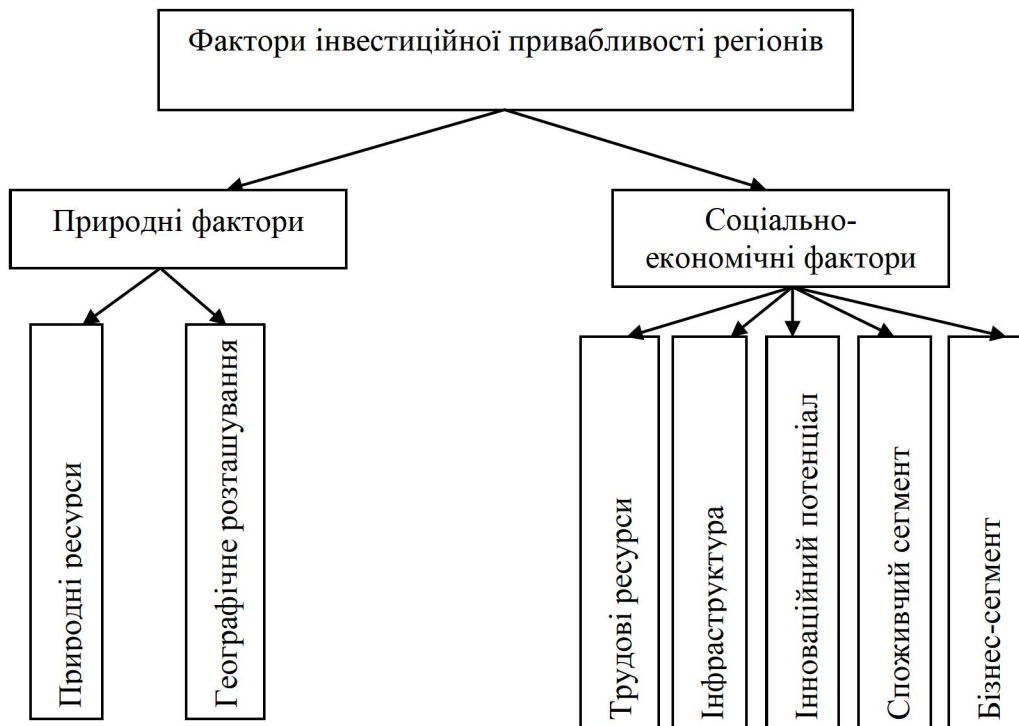

Рис. 1. Фактори інвестиційної привабливості регіонів

За індексом інвестиційної привабливості, Волинська область посідає 7 місце (після Львівської, Івано-Франківської, Одеської, Вінницької, Дніпропетровської областей та м. Київ) [7].

Загальний обсяг інвестицій внесених в економіку Волинської області на 01.01.2014 р. становив 361,2 млн. дол. США, або в середньому 348,4 дол. США у розрахунку на одного жителя області. Інвестиції надійшли з 36 країн світу. Основними країнами-інвесторами, на які припадає 72,4% загального обсягу прямих інвестицій є: Кіпр – 121,4 млн. дол. США, Віргінські Острови – 65,86 млн. дол. США, Польща – 23, 4 млн. дол. США, Словаччина – 22,85 млн. дол. США, Німеччина – 19,2 млн. дол. США, Великобританія – 14,4 млн. дол. США, Литва – 3,6 млн. дол. США. Понад 60% інвестицій були спрямовані на розвиток машинобудування, деревообробної та хімічної галузі промисловості. На даний момент йде обговорення питання поглиблення двостороннього торговельно-економічного співробітництва між Волинською областю та Королівством Швеція. Шведські інвестори зацікавлені вкладати капітал в українську економіку, мова йде про створення на території нашого краю заводів, де переробляти б насамперед картоплю. Взаємний інтерес сторони висловили у налагодженні кон-

тактів у сфері впровадження енергозберігаючих технологій, зокрема у створенні та промислового використанні плантацій енергетичної лози. На сьогодні в області енергетичної лози висаджено близько 600 га.

Також ідуть переговори з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) та інженерно-консалтинговою компанією Ramboll про втілення проекту ДКП «Луцьктепло», на який необхідно 14 мільйонів євро [1].

У Волинській області спостерігається тенденція до збільшення частки капітальних інвестицій за рахунок власних коштів підприємств та організацій, кредитів банків та інших позик. Зменшується частка капітальних інвестицій за рахунок державного бюджету, коштів місцевих бюджетів, коштів іноземних інвесторів, коштів населення на індивідуальне житлове будівництво (табл. 1).

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування, 2014 р., тис. грн.*

	Роки			
	2011	2012	2013	2014
Всього	1766967	2577117	3254394	3327142
у т.ч. за рахунок				
коштів державного бюджету	112865	160220	155060	143340
коштів місцевих бюджетів	145103	220745	288681	249085
власних коштів підприємств та організацій	880363	1343780	1526748	1917473
кредитів банків та інших позик	32763	199885	227192	234637
коштів іноземних інвесторів	13630	5552	11002	7035
коштів населення на будівництво власних квартир	8063	2025	1939	20495
коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	458542	507224	760192	606460
інших джерел фінансування	115638	137686	283580	148617

* Розраховано і складено за даними головного управління статистики у Волинській області.

Пріоритетними галузями для інвестування є: агропромисловий комплекс, харчова та переробна промисловість, машинобудування, деревообробна та легка промисловість, будівництво, охорона довкілля, соціальна інфраструктура, туристично-рекреаційний комплекс. На території Волинської області інвестиційний капітал був вкладений в такі підприємства: АТ «СКФ Україна» (Швеція), ТзОВ «Кромберг Енд Шуберт Україна» (Німеччина), ТзОВ «Кроноспан УА» (Кіпр), ТзОВ СП «Хемосвіт-Луцькхім» (Словаччина), ПрАТ «Волиньхолдінг» (Швейцарія), СП ТзОВ «Модерн-Експо» (Україна), ДП «Автоскладський завод № 1», ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс» (Україна) [6].

Найбільшими перешкодами інвестиційної діяльності області, за статистичним опитуванням є високі ставки кредитів, недостатній попит, проблема ліквід-

ності, несприятлива політична ситуація, високий конкурентний тиск, високий податковий тягар, високий регуляторний тиск, часті зміни економічного законодавства. Найбільше інвестицій потребують підприємства добувної промисловості (м. Нововолинськ, Львівсько-Волинський кам'яновугільний басейн) (227 млн. дол. США), харчова промисловість та переробка сільськогосподарської продукції (178,2 млн. дол. США), машинобудування (125,8 млн. дол. США), транспорт (92,7 млн. дол. США), сільське та лісове господарство (48,3 млн. дол. США).

Для підвищення інвестиційної привабливості Волинської області необхідно:

- підвищити ефективність АПК, розвиток кредитування агровиробників;
- розвивати інфраструктури;
- розвинути рекреаційно-туристичного потенціалу;
- підвищити ефективність роботи органів влади;
- залучити прямі іноземні інвестиції [3].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Значне покращення інвестиційної привабливості Волинської області за 2012–2014 рр. може свідчити про великий обсяг роботи, пророблений місцевими органами влади. Також це може частково відображати оптимістичні сподівання місцевого бізнесу щодо економічних перспектив регіону. У будь-якому випадку, місцевим органам влади необхідно продовжувати роботу, з тим щоб і далі покращувати інвестиційну привабливість області й подолати певні негативні явища в інвестиційній привабливості окремих галузей господарства.

Література

1. Жулавський А.Ю. Інвестиційний потенціал регіону в системі еколого-економічних відносин / А.Ю. Жулавський, Я.В. Говорун // Вісник СумДУ. – 2010. – № 3. – С. 70 – 77.
2. Латинін М.А. Розвиток інвестиційного потенціалу регіону як об'єкт державного управління / М.А. Латинін, О.В. Думенко // Право та державне управління. Зб. наук. праць. – Запоріжжя, 2010. – № 1. – С. 130 – 134.
3. Луців О.В. Напрями формування інвестиційного потенціалу регіонів України / О.В. Луців // Фінансовий простір. – 2014. – № 1. – С. 106 – 111.
4. Папп Н. Інноваційно-інвестиційний потенціал регіону / Н. Папп // Економіка. – 2009. – № 8. – С. 83 – 87.
5. Сілюкова С. Розвиток інвестиційного потенціалу регіону як об'єкт державного управління / С. Сілюкова // Економіка. – 2012. – № 3. – С. 140 – 146.
6. Юхновський І.В. Сутність та структура інноваційно-інвестиційного потенціалу економіки: основні підходи та напрямки формування / І.В. Юхновський // Економіка. – 2012. – № 5. – С. 159 – 171.
7. Інвестиційний атлас України [Електронний ресурс] / Т. Нурмухаметова, М. Мусяла // ПАТ «Кредитпромбанк». – 2013. – С. 1-29. – Режим доступу: http://www.kreditprombank.com/upload/content/512/Investment Atlas_of_Ukraine_-_2013.pdf
8. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів [Електронний ресурс]. – Офіц. вид. – Київський міжнародний інститут соціології, 2014. – Режим доступу: http://www.ukrpr.oject.gov.ua/sites/default/files/upload/rejting_i_nvesticiynoyi_privablivosti_regioniv_2014_1.pdf.

Summary

A.G. Potapova, O.V. Hots. **Description the Investment Potential of Volyn Region.**

Basic approaches to the definition of «investment potential of the region» and features of formation of the investment potential of the region. Characterized the investment potential of the Volyn region. Proposed measures to improve the investment attractiveness of the region.

УДК 911.3:330.341.1

Л.О. Маковецька, Ю.О. Пташник

**СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОМИСЛОВОСТІ
АДМІНІСТРАТИВНОГО РАЙОНУ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ
(НА ПРИКЛАДІ РОЖИЩЕНСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ
ОБЛАСТІ)**

У статті розглянуті суспільно-географічні особливості формування галузевої структури промисловості, визначені загальні положення щодо особливостей промислового розвитку адміністративного району, дана порівняльна характеристика основних промислових підприємств Рожищенського району та їх сучасний економічний стан. Визначено основні пріоритети та напрями інвестиційної діяльності у промисловості адміністративного району.

Постановка проблеми. Інтеграційні процеси економічної системи держави потребують ефективного використання виробничого потенціалу та подальшого розвитку національного промислового комплексу. Структуру комплексу формують потужні промислові системи регіонального рівня, основними ланками яких є: промислові територіальні комплекси (системи) регіонального рівня [5]. Господарські суб'єкти різних форм власності – основні ланки цих комплексів. Ефективна діяльність промисловості забезпечує стабільне функціонування і соціально-економічний розвиток адміністративного району, підвищує конкурентоспроможність товарів як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, формуючи не тільки інвестиційну привабливість галузі, а й інвестиційну привабливість регіону загалом.

Активізація інвестиційної діяльності – вирішальна ланка економічної політики держави, оскільки на її основі можна реально здійснити трансформацію і структурну перебудову економіки України.

Аналіз попередніх досліджень. Розміщення і територіальні особливості промислового виробництва у структурі регіонального розвитку – актуальна проблема наукових досліджень, яка була і залишається важливою в умовах сьогодення. Підгрушній Г.П. [2], Гладкий О.В. [1], Іщук С.І., Голіков А.П., Пістун М.Д., Долішній М.І. – вітчизняні науковці, які приділяють значну увагу як теоретичним, так і прикладним питанням промислового комплексу, в тому числі